

ГАСТОН ЛЬОРУ
ЖЕНАТА С КАДИФЕНАТА
ПАНДЕЛКА НА ШИЯТА

Превод от френски: Венелин Проиков, 1992

chitanka.info

— Казвате, че всички истории за корсикански *вендети* си приличали! — възкликна бившият капитан на далечно плаване Гобер, като се взря в стария капитан Мишел. — Ха! Аз пък знам една, в сравнение с която всички дребни историйки, свързани с прословутото *маки*, бледнеят — кълна ви се, от нея се бях разтреперал до мозъка на костите!

— Да, да — отвърна капитанът скептично, както подобава на човек, който смята, че най-интересните приключения в света са му известни и не е склонен да вярва на приказките на другите. — Да... да... пак някоя пукотевица... Нищо, разправете я, и тъй нямаме друга работа освен да ви слушаме...

И той отново поръча пиене за компанията, която всяка вечер се събираше на приказки около масата в „Кафе дьо ла Марин“ в Тулон.

— Първо — започна Гобер, — изобщо не става дума за стрелба... моето корсиканско отмъщение ни най-малко не прилича на ония, за които ви се е случвало да чуете досега — освен ако преди трийсетина години сте се спирали като мен в Бонифацио; в такъв случай може и да знаете тази история, защото тя беше вдигнала доста шум в града.

Ала нито един от мъжете, насядали около чиниите, не бе се спирал на малкото пристанище в Бонифацио.

— Не се учудвам — заяви Гобер, — хората рядко посещават това градче, а то е едно от най-живописните в Корсика. Инак всички са го виждали отдалеч, когато пътуват към Ориента! Всеки е отправял поздрав към старата цитадела, към пожълтелите древни стени, към назъбените кули, осеяли скалите като орлови гнезда...

— Давай историята!... Историята!... — развикаха се нетърпеливо останалите. — Стига литература!...

— Е, добре!... Тогава бях командир на миноносец, прикрепен към ескадрата, придружаваща министъра на флотата по време на едно негово посещение в Корсика. Целта бе на острова да се създадат постове за подвижна охрана — и дори нещо повече. Нали знаете, някога имаше предложение заливът Порто Векио, който по размери не е по-малък от Бресткия залив, да бъде превърнат в редовно военно пристанище. Министърът посети първоначално Калви, после Бастия, а ние се върнахме в Аячо да го чакаме, докато той прекосяваше острова с железница — спря да обядва във Вицавона и бе посрещнат много

тържествено от представители на разбойническото съсловие, които същата сутрин бяха напуснали *макито*, за да му изразят уважението си.

Почетният залп бе командуван от самия Бела-Коша, а министърът го поздрави за отличния му вид, за чудесната му пушка, върху чийто резбован приклад имаше бразди, отбелязващи броя на жертвите му, за красивия нож, подарен му от Едмон Абу^[1] с *препоръката да не го оставя в раната!*

— Да де, да! Веселби... — прекъсна го грубовато капитан Мишел. — Веселби!

— Съвсем вярно, драги ми капитане... Веселби... Но почакайте! Навлизаме в същността на нещата. Потеглихме от Аячо и привечер пристигнахме в Бонифацио. И докато големите кораби продължиха пътя си към Порто Векио, аз бях един от хората, които придружиха министъра по суша. Разбира се, имаше тържество, празнична вечеря и прием в салоните на кметството.

Бонифацио е под непосредствената заплаха на Магделана и там настояваха да имат охранителен пост. За да го получат, гражданите се впуснаха в страхотно ухажване, бяха се издокарали, бяха извадили на показ най-красивите си цветя и най-красивите си жени — а вие поне знаете какви хубавици са корсиканките! По време на вечерята видяхме няколко забележителни красавици. Изразих възхищението си пред своя съсед на масата, приятен, добродушен и изумително къдрав дебелак, когото всички наричаха Пиетро-Санто и който тогава бе секретар в кметството, ала той ми рече:

— *Само изчакайте да се появи жената с кадифената панделка на шията!*

— По-красива ли е от онази там? — запитах с усмивка аз.

— Да — отвърна той без усмивка. — Много по-красива... но е по-друг тип...

Междувременно заговорихме за нравите в тоя край. Паметта ми бе още претъпкана с разбойническите истории, разказани ми от моите другари, които бяха придружили министъра във Вицавона, от тях бях чул и за малко оперетното посрещане, ръководено от Бела-Коша — мъжа с красивите бедра^[2], — така че за забава, пък и от учтивост си позволих да се усъмня в действителната опасност, която представляваха тия разбойнически похождения, след като Корсика

вече изглеждаше не по-малко цивилизована от множество други области, намиращи се по-близо до столицата.

— *Вендетата* — обясни ми той — у нас продължава да има същото значение както дуелът при вас. А след като някой си отмъсти, става разбойник. Какво друго да стори?... Несъмнено — продължи той — всичко това е много жалко. Лично аз съм съвсем добродушен човек, израсъл съм в антикварен магазин и ви казвам напълно откровено — мъчно ми е, като гледам как някои мои съотечественици направо подивяват, когато уж честта на техния род била засегната!

— Направо ме изненадвате — заявих аз, като му посочих приятните и весели лица около трапезата.

Той поклати глава:

— Не се подвеждайте; при тия хора смехът бързо се превръща в дяволска гримаса. Вижте тия черни очи, които блестят тъй приветливо... Утре в тях може да заискрят поривите на *вендетата* — изящните и изнежени ръце, които днес се срещат най-приятелски, непрестанно си играят със скрити оръжия, вярвайте ми!

— Аз си мислех, че подобни нрави се срещат още само в най-отдалечените села!

— Господине, трябва да ви кажа, че първият съпруг на *жената с кадифената панделка на шията* бе кмет на Бонифацио!

Вече се канех да поискам налагащото се по-подробно обяснение, когато някой почука по чашата си, за да призове към тишина. Започнаха речите. После минахме в салона за приеми. И там видях *жената с кадифената панделка на шията*.

Пиетро-Санто бе все още близо до мен, но нямаше за какво да ми я показва. Незабавно я познах — първо, заради странната ѝ, някак злокобна красота, а после и заради панделката, която сякаш прерязваше като черна ивица основата на голия, дълъг и тънък врат. Панделката бе поставена много ниско, точно над раменете, от нея шията изглеждаше по-издължена, някак застинала, гордо и неподвижно изпъната, крепейки глава с безупречен гръцки профил, възхитителна, но тъй невероятно бледа, сякаш в нея не течеше кръв, сякаш в нея не гореше живот — ако насред мраморното лице не пламтяха неудържимо две огнени очи.

Всички свеждаха взор и скланяха глави, когато тя се приближаваше, като я поздравявах с непонятна за мен уплаха, с

неволно отдръпване, които ми се сториха извънредно любопитни. Красивото ѝ тяло бе пристегнато в рокля от черно кадифе и тя се движеше, плъзгаше се сред нас, а главата ѝ се извисяваше тъй драматично над отделящата я от раменете кадифена панделка, че бе трудно човек да не я оприличи с надменния призрак на някоя мъченически погинала кралица. Когато тя се отдалечи, споделих усещането си за смъртоносен полъх с моя водач, който отвърна:

— Нищо чудно, *тя бе гилотинирана!*

— Моля?...

Ала не му се удаде веднага да повтори пред мен невероятната си фраза. След като поздрави министъра, *жената с кадифената панделка на шията* отново се приближи към нас и подаде ръка на моя приятел, секретаря в кметството:

— Добра вечер и приятно прекарване, дзи^[3] Пиетро-Санто! — разнесе се глас от нейната глава, която не помръдна.

Събеседникът ми изпелтечи нещо и се поклони, а тя отмина. Всички я проследиха с очи, бе настъпила плътна тишина. Тогава забелязах, че я придружава хубав момък на трийсетина години, добре сложен, гъвкав и открояващ се с онзи профил, достоен за древна монета, който извънредно често се среща сред корсиканците и навява спомени за великия император^[4].

В този миг двойката си излезе, чух наоколо възклицания „Исусе, Дево Марийо“, а един стар планинец изрече на глас някаква молитва.

— Не останаха дълго — поясни Пиетро-Санто, — защото не се разбират със сегашния кмет *Асколи*. Да, хубавата Анджелуча, която току-що видяхте, много би искала вторият ѝ съпруг синьор Джузепе Джирдженти да се настани в кметството както първия. Винаги е била горда и честолюбива. Само че тяхната листа се провали на последните избори и според мен винаги ще бъде тъй — *добави той — заради историята с гилотината!*

Подскочих и дръпнах моя събеседник за лакътя:

— А! Искате и вие да разберете, нали?... Ето, кметът вече разправя историята на министъра... Той обаче не я знае тъй, както я знам аз... Разбирате ли, капитане, *аз бях свързан с тях...* и видях с очите си! *Видях дори дъното на коша!*...

— Пиетро-Санто, обичате ли хубави пури? Пури, каквито никога не сте пушили?

Пиетро-Санто обичаше хубавите пури... Заведох го на кораба — нали разбирате, никак не ми се искаше да си тръгвам от Бонифацио, без да узная точно какво означава тая непонятна история с гилотината.

— И тъй — започнах със смях, за да дам тон за разговора, щом се настанихме в моята каюта, — значи тази жена *е била гилотинирана?*

— Ах, господине! Няма място за смях — отвърна ми той най-сериозно. — Беше гилотинирана, както ви казах, и то пред очите на повечето от хората, които видяхте тази вечер — дето се кръстеха и се молеха, след като тя мина покрай тях!...

Аз направо зяпнах от почуда и Пиетро-Санто простичко ми обясни:

— Винаги носи кадифена панделка, за да скрие белега!

— Господин Пиетро-Санто, вие ми се подигравате! Ще помоля хубавата Анджелуча да свали панделката пред очите ми, любопитно ще ми бъде да видя тоя белег...

Секретарят на кметството поклати глава:

— Няма да я свали, господине, *защото на всички тук е известно, че ако я свали, главата ѝ ще падне!*

И добродушният Пиетро на свой ред се прекръсти, без да изпуска пурата си.

Вторахих се в него на светлината на лампата. С къдравите коси и с пухкавото си лице приличаше на ангелче, което с ужас е зърнало дявола. Той въздъхна и добави:

— А пък тоя Антонио Мачи, първият мъж на Анджелуча, беше такъв добряк! Кой да помисли, че е способен на такова нещо? Обичах го, господине, защото беше много добър към мен. Израснах в неговия магазин. Антонио беше антиквар, познат в цяла Корсика и добре известен на туристите, на които продаваше толкова сувенири от Наполеон и от семейството на императора, колкото успяваше да измайстори. Бяхме принудени, господине, защото желаещите надали можеха да бъдат напълно задоволени от количеството автентични сувенири, и Антонио бе натрупал прилично състояние, без да пренебрегва никого и без да безпокои семейство Бонапарт — никога не пропускаше случай да попълни колекцията си и с куп дреболии от времето на революцията, които препродаваше на сметка на англичаните и американците — а те винаги се отбиваха при него,

когато идваха на острова. От време на време отскачахме заедно до континента, за да открием още предмети. Придружавах го и в онова негово последно пътуване до Тулон — беше прочел в един тукашен вестник, че щяло да има извънредно интересен търг, много изгоден за купувачите.

Същия ден, господине, се сдобихме за четиристотин двацет и пет франка с един барелеф, изобразяващ Бастилията, с леглото на генерал Моро за двеста и петнайсет франка, с един пръстен-кутийка, в който имаше кичур от косата на Луи XVI, за хиляда и двеста франка и най-сетне с прочутата гилотина, използвана уж от самия Сансон^[5], след като наддавахме до деветстотин двацет и един франка! Просто без пари! Завърнахме се много доволни.

На кея ни чакаха Анджелуча и нейният братовчед Джузепе, а също тъй първият заместник и делегация на общинския съвет, защото, както вече ви споменах, Антонио, чиято търговия процъфтяваше и който се славеше с мъдростта си, бе избран за кмет. Тогава той бе около четирийсетгодишен, двацет години по-възрастен от жена си, която сега е на трийсет. Разликата в годините ни най-малко не пречеше на Анджелуча да обича своя съпруг; ала Джузепе, който също бе на двацет както и Анджелуча, обожаваше своята братовчедка. Всеки би могъл да го проумее, стига да забележеше как я зяпа клетото момче. Тъй или иначе, трябва да заявя, че лично аз никога не бях откривал в поведението на единия или на другия нещо, което да накърни достойнството на съпруга. При това Анджелуча винаги се бе проявявала като пряма и почтена жена — по мое мнение горкият Джузепе едва ли имаше надежда да я накара да пренебрегне своя дълг. Не мисля също така, че някога се е осмелявал дори да направи подобен опит. Просто беше влюбен в Анджелуча. Моят работодател го знаеше, знаехме го всички. Тъй като бе сигурен във верността на жена си, понякога дори я закачаше. Анджелуча милостиво го молеше да пощади бедния ѝ братовчед и да не се гаври прекалено с него, защото Антонио надали би могъл да намери друг такъв майстор в имитирането и поправянето на стиловете „Ампир“ и „Луи XVI“. Наистина Джузепе много го биваше. Освен това той бе посветен в различните умения на своя господар и знаеше как се препарират птичета. Антонио не би могъл да се оправи без Джузепе. Несъмнено тъкмо затова проявяваше

любезност към един работник, който хвърляше към жена му такива изразителни погледи.

Джузепе винаги бе малко тъжен — заради своята любов. Анджелуча пък ни най-малко не притежаваше още злокобната красота, с която ви порази. Тя се усмихваше и винаги посрещаше весело своя съпруг — като малка женичка, която няма в какво да бъде упреknата.

Отпразнувахме нашето завръщане.

Анджелуча беше приготвила чудесна вечеря, бяха поканени заместникът и неколцина приятели. Всички разпитваха за гилотината — беше се разчуло какви изумителни покупки е направил Антонио и всеки искаше да им хвърли по един поглед.

— „Работи“ ли още? — питаше един.

— Ако искаш, изпробвай я... — отвръщаше със смях стопанинът.

В този миг Антонио, до когото бях седнал тогава, неволно изтърва салфетката си. Той бързо се наведе да я вдигне, ала аз бях понечил да го изпреваря, така че главите ни се озоваха едновременно под масата, а ръцете ни докоснаха кърпата. Изправих се, като му я подадох, измислих си някакъв повод и излязох. Не исках други да прозрат вълнението ми — направо дъхът ми бе секнал.

В магазина се отпуснах на един стол и след като поразмислих, реших, че както се бях шмугнал под масата и бях закрил гледката с главата си, навярно бях попречил на Антонио да види онова, което аз за жалост бях видял със собствените си очи. Впрочем невъзмутимостта, с която той се бе изправил, бе взел от ръцете ми салфетката и бе продължил да участва в разговора, ме успокои. Влязох отново в трапезарията, където всички весело привършваха пиршеството. Заместникът, който сега е кмет, настояваше да му покажат незабавно гилотината. Антонио отвърна, че ще остане за друг път — когато бъде потегната и нагласена, както си му е редът.

— Нали си ги знам американците — завърши той, — *ще я купят, само ако е изправна!*

Разделихме се — през останалата част от тоя ден не можех да погледна Анджелуча, без да потръпна, а тя нежно целуваше съпруга си и го милваше. Не можех да си представя, че едно младо същество с такъв невинен вид е в състояние да бъде толкова двулично.

По време на вечерята бях видял как Джузепе притискаше с крака под масата плътно и влюбено малкото краче на Анджелуча. Самата бързина, с която го бе отдръпнала, ясно издаваше простъпката ѝ.

В магазина животът си продължи по старому. Няколко чуждестранни клиенти изявиха желание да купят прословутата гилотина, но господарят им отговори, че още не била наред и щял да я продаде чак когато бъде в приличен вид — с други думи, след като бъде основно ремонтирана. Впрочем ремонтът се извършваше в мазето. Няколко пъти я сглобихме и разглобихме. Беше поизгнила и раздрънкана, постаряхме се да я „освежим“, да ѝ възвърнем устойчивостта и да осигурим гладкото плъзгане на ножа. Това занимание ме отвращаваше, но явно допадаше на Антонио. Наближаваше именният ден на Анджелуча, който се падаше на Петдесетница — на тая дата в нашия край е прието кметът да организира увеселение за гражданите и господарят ни уведоми, че е решил да направим маскарад с костюми от времето на Революцията, та по тоя начин накрая да покаже и прочутата гилотина, която още никой не бе виждал: това щеше да бъде гвоздеят!

В Бонифацио хората си умират за такива развлечения, за разиграване на исторически събития и други подобни „тържества“. Анджелуча направо се обеси на шията на съпруга си и първа настоя да изиграе ролята на Мария-Антоанета.

— А в края на празника ще те гилотинираме! — добави със смях Антонио.

— Защо не? — съгласи се Анджелуча. — Ще бъде много забавно!

Когато се разчу какво увеселение ще прави кметът, всички пожелаха да участвуват. Оставаха две седмици до Петдесетница и всичко живо се подготвяше. В магазина човек направо не можеше да се обърне. Хората идваха за съвет, да погледат гравюрите. Антонио щеше да представя Фукие-Тенвил, страшния обществен обвинител.

Джузепе трябваше да изобразява палача Сансон, а аз щях да играя скромната роля на помощник на палача.

Славният ден настъпи. Още от сутринта бяхме разчистили магазина от вещите, които го задръстваха, сглобихме гилотината и многократно я изпробвахме с ножа от картон и станиол, който Джузепе

бе измайсторил, та да можем според желанието на Анджелуча да *изиграем пиесата докрай*.

През целия следобед имаше танци. Вечерта в кметството бе организиран бал.

Всички пиеха за здравето на господин кмета, чукаха се за здравето на милата му съпруга — кралица Анджелуча, която бе първа дама на празника, облечена в дрехи, каквито е носела Мария-Антоанета, когато е била затворена в Консиержри. Простичкият и скромен тоалет, достоен за една клета жена, на която предстоеше да бъде сполетяна от такава страшна злочестина, невероятно ѝ отиваше и лично аз никога няма да забравя как гордо и изящно се открояваше гладката ѝ бяла шия над красиво прикрепения на гърдите шал. Джузепе направо я изпиваше с очи и като забелязвах издайническия плам, който се разгаряше в душата на тоя непредпазлив момък, неволно хвърлях погледи към Антонио, който бе изключително весел.

След пиршеството тъкмо той даде знак за зловещата комедия: с доста изискано слово — ей богу — обяви, че неколцина приятели и той самият били подготвили малка изненада, а именно щели да дадат възможност на присъстващите да съпреживеят един от най-трагичните мигове на Революцията и след като град Бонифацио имал извънмерното щастие да разполага с гилотина, щели да си послужат с нея, за да гилотинират Мария-Антоанета!

При тия думи избухнаха овации и смехове, всички заръкопляскаха на хубавата Анджелуча, която се бе изправила и заяви, че ще съумее да умре храбро, какъвто е дългът на кралицата на Франция.

Забиха барабани, из улиците отекна Карманьолата. Всички се спуснаха към прозорците. Долу имаше разнебитена каруца, теглена от някаква кранта, заобикаляха я стражи и други снабдители на живо месо за гилотината с фригийски шапки на главите, а също и отвратителни кикимори, които танцуваха и искаха да видят Австрийката! Направо като през деветдесет и трета!

Всички се бяха включили в играта без никакъв умисъл. Едва когато Анджелуча се качи на каруцата със завързани на гърба ръце и странното шествие потегли под тътена на барабаните, чийто зловещ ритъм бе дирижиран от Антонио, немалко хора изтръпнаха и осъзнаха, че в подобен маскарад може би има нещо светотатствено.

Гледката бе внушителна. Мръкваше. Играещите отблясъци на факлите вече сякаш придаваха на Анджелуча някаква задгробна красота. Пък и тя стоеше изправена, с гордо вдигнато чело, като че отправяше предизвикателство към тълпата с онова изражение на мраморна статуя, увековечено от Давид.

Стигнахме до дома на Антонио. Настана блъсканица и отново отекнаха смехове. Антонио вече бе влязъл в магазина, извършваше последни приготовления и подреждаше колкото се може по-удобно избраната публика, която бе въвел през задната врата. Всички бяха доста натясно и копнееха да видят прословутата гилотина. Моят господар енергично помоли за тишина и започна да дава най-сериозни пояснения за качествата на инструмента. Той изброи всички благородни шии, които според думите му били напъхани в кръглият отвор, и извади истинския нож — онзи, който бе купил.

— Там виждате картонен нож — добави той, — защото исках да ви покажа как работи моята гилотина.

Тогава той се обърна към Джузепе и попита:

— Готов ли си, Сансон?

Сансон отвърна, че е готов. Чу се заповед:

— Доведи Австрийката!

Двамата с Джузепе положихме Мария-Антоанета-Анджелуча върху плъзгащата се дъска и Антонио собственоръчно спусна горната част на дървения кръг.

В този миг всички смехове стихнаха и сред цялото множество сякаш настъпи смут. Може да си беше на смях, но видът на красивото тяло, отпуснато върху съдбоносната дъска, сякаш напомняше и на най-грубите души, че и други тела бяха лягали на това място, за да умрат. Все пак шеговитото изражение на Анджелуча, която закачливо гледаше гостите, докато мъжът ѝ даваше последни обяснения за прецракването, за коша, в който пада тялото, и за коша, където остава главата, успя да възстанови за миг всеобщото веселие.

Ала внезапно, докато гледахме Анджелуча, видяхме как лицето ѝ се изкриви и по него се изписа неизразим ужас. Очите ѝ се бяха разширили неимоверно, устните ѝ се разтвориха, сякаш от тях щеше да се изтръгне звук, който тъй и не се чу.

Джузепе се намираще зад гилотината и не виждаше нищо, но аз бях отстрани и също като онези, които ни обкръжаваха, бях поразен от

страшната промяна. Сега наистина виждахме лика на жена, която *знаеше*, че ще бъде обезглавена. Смеховете стихнаха и някои гости отстъпиха, сякаш ги бе завладял ужасен... ужас. От своя страна аз се приближих още, защото забелязах, че обезумелите очи на Анджелуча бяха вперени в нещо на дъното на коша, където трябваше да падне главата. Надникнах в този кош, чийто капак Антонио бе вдигнал най-накрая, и прочетох онова, което бяха прочели и очите на Анджелуча. Ето какво гласеше малката табелка, прикрепена към дъното на коша:

„Моли се на Дева Мария, Анджелуча, съпруга на Антонио и любовница на Джузепе, защото ще умреш!“

Изстенах глухо и като подивял се обърнах да спра ръката на Джузепе, който по знак на Антонио натисна лоста. Уви! Твърде късно! Ножът падна и стана нещо страшно!... Клетницата изпищя и писъкът ѝ *секна* — сякаш и досега кънти в ушите ми... Кръвта ѝ мигновено плисна върху околните, обля ги и те побягнаха обезумели, надавайки пронизителни викове. Аз изгубих съзнание.

На това място добродушният Пиетро-Санто замълча и тъй пребледня при мисълта за тази зловеща сцена, че се изплаших да не му прилошее отново. Силите му се възвърнаха донякъде, след като му налях чаша отлежала *грانا*, която ми бяха подарили в Мурийон.

* * *

— Все пак — рекох аз — Анджелуча не е умряла, нали я видях жива!

Той въздъхна и поклати глава:

— Вие убеден ли сте, че тази жена е още жива? Почти няма човек тук, който, като я гледа как върви все с вдигната глава и никога не я помръдва, да не си мисли, че тая глава се държи на раменете ѝ само благодарение на някакво чудо от оня свят — оттам иде и легендата за *кадифената панделка*. Наистина тя е досущ като призрак... Когато ми подава ръка, усещам ледената ѝ кожа и

потръпвам. Детинщини, зная — но всичко в тази история бе толкова необичайно, човек може да си обясни защо нашите планинци разправят такива небивалици. Разбира се, истината е, че Антонио не си е направил добре сметката, старият уред е засякъл, вратът на горката Анджелуча е бил прекаран прекалено навътре в отвора, така че ударът я е уцелил неточно право над раменете. Подобно нещо не се случва за пръв път — говори се, че при някои осъдени се налагало процедурата да бъде повтаряна по пет пъти. Джузепе разправя, че раната била доста голяма — само той и лекарят, когото бе изпратил да повикат, са я виждали. Всичко живо бе побягнало, а Антонио изчезна. Нали разбирате, това обстоятелство също спомогна за създаването на легендата. Всички, които бяха присъствували на събитието, се бяха разпръснали из града и разправяха как Анджелуча била гилотинирана и как *видели главата ѝ да пада в коша*. Така че, когато след няколко седмици Анджелуча се появи отново, а главата на раменете ѝ бе тъй неподвижна и свързана с тялото посредством кадифената панделка, сложена, за да прикрива белега, въображението на хората се отприщи. Самият аз, трябва да призная — на моменти, като погледна Анджелуча и шията ѝ, която направо може да хипнотизира човека, никак *не бих искал тъкмо аз да развържа кадифената панделка!*

— Ами какво стана с Антонио по-нататък?

— Умря, господине... Поне така се говори... С две думи, издаден бе акт за смъртта му, нали Джузепе и Анджелуча се ожениха. Близко до пещерите откриха изпояденото му от рибите и изкълвано от птиците тяло с обезобразено лице. Инак обаче нямаше съмнение — заради дрехите и документите, открити у него... Вероятно е избягал с убеждението, че Анджелуча е мъртва, след което се е хвърлил от скалите. Ах! Дълго е гласил и подготвял отмъщението си подмолно, както правят тук. Все пак още му се чудя как успя да се прикрие след деня, когато също като мен бе видял под масата крачето на Анджелуча между краката на Джузепе. Беше изработил тайно нож и тежест, които външно приличаха на приготвените от Джузепе, но скриваха под картон и станиола оръдието на престъплението... Ако пожелаете да видите този инструмент — той още се намира в Аячо, един възрастен съдебен служител го прибра, след като правосъдието се произнесе по въпроса.

* * *

— Наистина — каза примирително капитан Мишел на капитан Гобер — историята ви е доста страшничка!

— Но това не е краят, капитане! — додаде Гобер и помоли за още малко тишина. — Оставете ме да довърша и ще видите, *че си е направо много страшна!* Края узнах по-късно, при едно мое повторно пребиваване в Бонифацио — отново добродушният Пиетро-Санто ми го разправи. Ала първо представете си невероятното ми изумление, когато той извънредно сериозно и малко зловещо отговори на моя въпрос дали има някакви новини около *жената с кадифената панделка на шията*: „Господине, легендата се оказа справедлива. *Анджелуча умря в деня, когато панделката бе свалена!*“

— Как тъй? — възкликнах аз. — Кой е свалил панделката?

— *Аз, господине! И главата ѝ падна!*

Втрених се в Пиетро-Санто, като обезпокоено се питах дали не е полудял, а той ми обясни, че за немалко хора смъртта на Антонио си оставала под въпрос — особено кметът Асколи, който ни бе приел при посещението на министъра, имал основание за съмнения, тъй като бил убеден, че един ден, ловувайки из планините, срещнал Антонио, който бил полугол и водел живот на див звяр. Опитал се да го заговори, но онзи избягал.

Случило се обаче тъй, че на общинските избори Джузепе, който отново представил кандидатурата си срещу Асколи, победил със своята листа. По време на предизборния период Асколи твърдял, че Джузепе Джирдженти не бил достоен да се настани в кметството, тъй като бил съучастник на жена, която можела да бъде обвинена в двубрачие. Той заявил, че Антонио е още жив. След като претърпял поражение, бившият кмет бил обзет от безграничен гняв. Решил лично да издири Антонио из планините. Няколко месеца му били необходими, за да постигне целта си, но накрая успял. Антонио, който от десет години не бил разговарял с никого, научил, че жена му не е мъртва, както си въобразявал, а си живеела щастливо с Джузепе в същото кметство, където някога властвувал той самият по времето, когато смятал, че Анджелуча го обича.

— Това, което се случи впоследствие — каза ми с глух глас Пиетро-Санто, като се прекръсти, — надхвърля границите на най-болното въображение и би могло да накара дори дяволите в пъкъла да потреперят от ужас! Исусе и Дево Марийо! И хиляда години да живея... Но всъщност, господине, истината може да бъде разказана с малко думи!...

Беше вечер като тази — тиха и ясна, — също като сега се връщах след разходка с приятели до пещерите и бях седнал до кормилото на малката лодка, с която се прибирахме към пристанището, когато на минаване покрай скалите чух протяжна песен, чиито звуци винаги ни карат да потръпваме, бавен напев, който наричаме ballatare и който е отлично познат на ония от нашия край, чиито родове трябва да отмъстят за някакво кръвно оскърбление. Вдигнах глава. Горе, върху канарата, образуваща нещо като пиедестал, бе застанал един мъж. Макар да бе загърнат в дрипи, той бе праметнал гордо пушка през рамо и пееше. Внезапно гаснещите лъчи на залязващото слънце го осветиха. Изкрещях: „Антонио!...“

Той беше! Той! Ах! Сигурен бях, че е той! Съдбоносната песен, решителният му вид — всичко ми подсказваше, че се е завърнал в нашия край, след като десет години се бе преструвал на мъртъв, с някакви чудовищни намерения!

За щастие с моята лодчица можех да стигна до дома на Джузепе и Анджелуча, преди той да успее да заобиколи пристанището. Заработих с веслата и скоро бях на брега. Първият човек, когото срещнах, бе самият Джузепе — връщаше се от кметството към къщи. Благодарих на небето, че съм пристигнал навреме, и извиках на този човек да побърза, защото го заплашва непоправимо нещастие, защото току-що съм видял Антонио, самия Антонио, жив... на път за града!

Докато той ме разпитваше, а аз му обяснявах, двамата тичахме и се добрахме задъхани до къщата, в която Джузепе бе оставил Анджелуча.

— Анджелуча!... Анджелуча!... — завикахме ние.

Ала никой не отговори.

— За бога, дано да не е излязла да се разхожда! — проплака клетият Джузепе.

Изкачихме се до първия етаж, като продължавахме да викаме. Той влезе в една от стаите, а аз — в друга.

Анджелуча бе в стаята, в която влязох аз.

Седеше до прозореца в огромно кресло с висока облегалка, на която бе отпусната главата ѝ. Като че ли спеше. Винаги бе извънредно бледа, така че бледността ѝ, която на друго лице би била поразителна, никак не ме учуди.

— Ела, тука е — извиках на Джузепе.

Пристъпих напред в сумрака изненадан, че Анджелуча не се пробужда и не ни отговаря, и я докоснах... *докоснах кадифената панделка, която се развърза, а главата ѝ падна в ръката ми!*

Хукнах да бягам с настръхнали коси, ала незабавно се проснах в ужасна локва кръв, която настъпващият здрач ми бе попречил да забележа при влизането си. Изправих се с писък, спуснах се да тичам отново и се наложи да ме хванат внимателно, както се хващат побеснели животни.

Няколко дни смятаха, че има опасност да полудея. Най-сетне за щастие се успокоих, и то до такава степен, че днес аз съм кмет на Бонифацио, господине! Както можете да предположите, когато съм забелязал Антонио, той не се е канел да извършва тепърва отмъщението си: *той вече го е бил извършил!* Драматичните събития бяха изяснени. Проникнал в къщата, когато Анджелуча била сама, отначало я пробол с кама в сърцето, а после, понеже главата му била пълна с приказките на Асколи, довършил онова, което поради несръчност пропуснал десет години по-рано на Петдесетница. Доверил се на хубавия си корсикански нож, далеч по-сигурен от лъжеисторическия инструмент, който измамил очакванията му, обезглавил клетницата с широкото острие и не се погнушил пред ужасната постъпка — *да намести отново главата на раменете ѝ и да прикрие мястото на разреза с кадифената панделка!*

* * *

— Сега — завърши любезният Пиетро-Санто, — ако искате да научите нещо за Джузепе, трябва да дадете ухо за онова, което се носи из *макито*. Само след два дни вторият съпруг на Анджелуча се отправи към планините, за да търси първия. На рамото му висеше пушка, а на колана му бе окачена чанта, в която бе сложил

балсамираната от самия него глава на Анджелуча. Никой повече не видя нито Джузепе, нито Антонио, нито Асколи, но те навярно са се срещнали, както си му е редът, и са се изтрепали някъде. Няма друг начин *вендетата* да изчезне по нашия край, господине, освен всички да измрат.

---

[1] Едмон Абу (1828–1885) — френски писател, член на Френската академия, автор на „Планинският крал“. — Б.пр. ↑

[2] *Bella Coscia* на италиански означава „красиви бедра“. — Б.пр. ↑

[3] „Дзи“, умалително от „дзио“ (чичо), се употребява в Корсика дори при липса на роднинска връзка спрямо ония, които будят уважение с възрастта и положението си, или пък насмешливо. Във Франция жената с кадифената панделка на шията би казала на Пиетро-Санто: „чиче“! — Б.а. ↑

[4] Наполеон е родом от Корсика. — Б.пр. ↑

[5] Шарл Сансон (1740–1806) — парижкият палач, екзекутирал Луи XVI и описал неговата смърт. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.